

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 janvier 2020

RAPPORT D'ACTIVITÉS 2018

du Comité permanent de contrôle des services
de renseignement et de sécurité¹

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
CHARGÉE DE L'ACCOMPAGNEMENT PARLEMENTAIRE
DU COMITÉ PERMANENT DE CONTRÔLE
DES SERVICES DE POLICE
ET DU COMITÉ PERMANENT DE CONTRÔLE
DES SERVICES DE RENSEIGNEMENT
ET DE SÉCURITÉ²
PAR
M. **Peter BUYSROGGE**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé introductif du Comité permanent R	3
II. Discussion	7
III. Répliques.....	17
VI. Décision de la commission.....	18

¹ Le rapport annuel 2018 est consultable sur le site Internet du Comité R = <http://comiteri.be>.

² Ci-après: Comité R

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 januari 2020

ACTIVITEITENVERSLAG 2018

van het Vast Comité van Toezicht op de
inlichtingen- en veiligheidsdiensten¹

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE
BELAST MET DE PARLEMENTAIRE BEGELEIDING
VAN HET VAST COMITÉ VAN TOEZICHT
OP DE POLITIEDIENSTEN
EN VAN HET VAST COMITÉ VAN TOEZICHT
OP DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN²
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Peter BUYSROGGE**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting van het Vast Comité I.....	3
II. Bespreking.....	7
III. Replieken.....	17
VI. Beslissing van de commissie	18

¹ Het jaarverslag 2018 is beschikbaar op de website van het Comité I, <http://comiteri.be>.

² Hierna "het Comité I" genoemd.

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Patrick Dewael

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter Buysrogge, Joy Donné
Ecolo-Groen	Cécile Thibaut, Stefaan Van Hecke
PS	André Flahaut, Ahmed Laaouej
VB	Ortwin Depoortere, Marijke Dillen
MR	Philippe Pivin
CD&V	Servais Verherstraeten
PVDA-PTB	Marco Van Hees
Open Vld	Egbert Lachaert
sp.a	Meryame Kitir

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

cdH	Georges Dallemagne
-----	--------------------

N-VA	: <i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
Ecolo-Groen	: <i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
PS	: <i>Parti Socialiste</i>
VB	: <i>Vlaams Belang</i>
MR	: <i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	: <i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
PVDA-PTB	: <i>Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique</i>
Open Vld	: <i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
sp.a	: <i>socialistische partij anders</i>
cdH	: <i>centre démocrate Humaniste</i>
DéFI	: <i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
INDEP-ONAFH	: <i>Indépendant - Onafhankelijk</i>

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Conformément à l'article 66bis, § 2, de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace¹, telle que modifiée par la loi du 6 janvier 2014 modifiant diverses lois suite à la réforme de l'État (MB 31.01 2014), votre commission a examiné le Rapport d'activités 2018 du Comité R (www.comiteri.be) au cours de sa réunion du 17 décembre 2019, en présence des membres du Comité permanent R².

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU COMITÉ PERMANENT R

M. Serge Lipszyc, président du Comité R, donne un aperçu des principales constatations et recommandations collationnées au cours de l'année 2018. Comme le souligne le Comité R dans sa déclaration de mission, le Comité rend compte de manière transparente dans les limites de la confidentialité.

M. Lipszyc rappelle que les missions confiées au Comité R ne cessent de s'étendre. Ainsi, les missions "historiques" sont élargies (cf. le contrôle des méthodes particulières de renseignement), certaines se sont concrétisées pour la première fois (le Comité en tant qu'autorité de protection des données), et de nouvelles tâches – importantes – sont venues s'y ajouter (cf. l'inspection des banques de données communes, le contrôle de BELPIU).

L'ambition du Comité R est de mener effectivement à bien toutes ces missions. Le Comité doit s'efforcer d'optimiser son fonctionnement avec des moyens suffisants pour être à la hauteur de ses ambitions.

M. Lipszyc parcourt ensuite les différents chapitres du rapport d'activités 2018 en mettant l'accent sur certains points.

DAMES EN HEREN,

Overeenkomstig artikel 66bis, § 2, van de organieke wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse¹, zoals gewijzigd bij de wet van 6 januari 2014 tot wijziging van diverse wetten tot hervorming der instellingen (*Belgisch Staatsblad* van 31 januari 2014), heeft uw commissie het Activiteitenverslag 2018 van het Comité I (www.comiteri.be) besproken tijdens haar vergadering van 17 december 2019, in aanwezigheid van de leden van het Vast Comité I².

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN HET VAST COMITÉ I

De heer Serge Lipszyc, voorzitter van het Comité I, geeft een overzicht van de belangrijkste in 2018 opgetekende vaststellingen en aanbevelingen. Hij verwijst naar de missieverklaring van het Comité I, waarin wordt aangegeven dat het Comité op transparante wijze verslag uitbrengt, rekening houdend met de vertrouwelijke aard van de gegevens.

De heer Lipszyc wijst erop dat het takenpakket van het Comité I almaar groter wordt. Zo worden de "historische" taken verruimd (cf. het toezicht op de bijzondere inlichtingenmethoden), worden bepaalde taken voor het eerst uitgevoerd (cf. het Comité als gegevensbeschermingsautoriteit) en zijn er nieuwe (belangrijke) taken bijgekomen (cf. de inspectie van de gemeenschappelijke databanken, het toezicht op de BelPIU).

Het Comité wil al die taken daadwerkelijk tot een goed einde brengen. Het Comité I moet er alles aan doen om zijn werking met voldoende middelen te optimaliseren, teneinde zijn eigen ambities waar te maken.

De heer Lipszyc overloopt vervolgens de verschillende hoofdstukken van het Activiteitenverslag 2018 en licht bepaalde punten toe.

¹ Ci-après: "la loi organique du 18 juillet 1991".

² Le Comité permanent R:

— M. Serge Lipszyc, président; - M. Pieter-Alexander De Brock, conseiller,
— M. Laurent Van Doren, conseiller
— M. Wouter De Ridder, greffier

¹ Hierna "de organieke wet van 18 juli 1991" genoemd.

² Het Vast Comité I:

— de heer Serge Lipszyc, voorzitter - de heer Pieter-Alexander De Brock, raadsheer
— de heer Laurent Van Doren, raadsheer
— de heer Wouter De Ridder, griffier.

CHAPITRE 1ER

Les enquêtes de contrôle

En 2018, cinq enquêtes de contrôle ont été finalisées et examinées au sein de la commission de suivi. La plus notable concerne sans doute le fonctionnement de la Direction *Counterintelligence* du service de renseignement militaire. Cette enquête a donné un aperçu de la gravité, de la complexité et de la diversité des manquements observés au sein de ladite Direction. L'enquête du Comité permanent R a montré que cette Direction ne répondait pas aux standards d'un service public efficace et efficient.

Depuis lors, d'autres enquêtes, dont la commission a déjà pu prendre connaissance, ont également été finalisées, notamment l'enquête relative à l'échange de données sur les *foreign terrorist fighters* et les enquêtes relatives aux screenings et aux cas de MM. Khan et Puigdemont.

Par ailleurs, d'autres enquêtes sont en cours: l'enquête concernant les services d'appui de l'OCAM et celle sur l'influence du Brexit sur les services de renseignement sont en voie de finalisation. Le Comité R se penche actuellement sur la possible ingérence de services de renseignement étrangers en perspective des élections législatives. Il a également initié plusieurs autres enquêtes, à savoir une enquête sur la manière dont les deux services appréhendent l'extrémisme de droite, une enquête sur le suivi des personnes condamnées pour terrorisme qui sortent de prison, ainsi qu'une enquête sur de possibles infiltrations au sein des deux services de renseignement.

Par ailleurs, la commission d'accompagnement a récemment demandé de diligenter deux enquêtes. D'une part, une enquête relative à l'examen commun par la Sûreté de l'État (VSSE) et le Service général du renseignement et de la Sécurité (SGRS) sur la mise à l'écart d'un officier de réserve du SGRS ayant perdu son habilitation de sécurité en raison de ses relations d'affaires avec des personnes douteuses de l'ancienne Union soviétique (ce cas a été intégré à l'enquête sur les infiltrations). D'autre part, la commission a demandé d'actualiser le rapport d'enquête "PRISM-PES", c'est-à-dire l'attention (ou non) portée par les services de renseignement sur les menaces pesant sur le potentiel économique et scientifique.

Le Comité examine en outre le fonctionnement de la section *Human Intelligence* du SGRS et a ouvert une enquête sur les nouvelles méthodes de renseignement,

HOOFDSTUK 1

De Toezichtonderzoeken

In 2018 heeft de Begeleidingscommissie vijf toezichtonderzoeken afgesloten én besproken. Wellicht het opvallendste toezichtonderzoek was het onderzoek naar de werking van de Directie *Counterintelligence* van de militaire inlichtingendienst. Dit onderzoek gaf een inkijk in de ernst, de complexiteit en de pluriformiteit van de tekortkomingen binnen deze Directie. Uit het onderzoek van het Vast Comité I bleek dat aan de standaarden van een doelmatige en doeltreffende overheidsdienst niet werd voldaan.

Ondertussen werden ook andere onderzoeken afgerond waarvan de commissie reeds kennis heeft genomen, onder meer het onderzoek naar de uitwisseling van informatie over de *Foreign Terrorist Fighters* en de onderzoeken screenings, Khan en Puigdemont.

Voorts zijn nog andere onderzoeken aan de gang; het onderzoek naar de steundiensten van het OCAD en dat naar de impact van de brexit op de inlichtingendiensten zijn bijna afgerond. Het Comité I buigt zich momenteel over de mogelijke inmenging van buitenlandse inlichtingendiensten in de aanloop naar de parlementsverkiezingen. Andere recent aangevatte onderzoeken van het Comité hebben meer bepaald betrekking op de wijze waarop de beide diensten extreemrechts benaderen, op de opvolging van wegens terrorisme veroordeelde personen die de gevangenis verlaten, alsook op mogelijke infiltraties bij de twee inlichtingendiensten.

Bovendien heeft de Begeleidingscommissie onlangs verzocht twee onderzoeken te bespoedigen. Het eerste betreft een gezamenlijk onderzoek door de Veiligheid van de Staat (VSSE) en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV) naar de sanctionering van een reserveofficier van de ADIV van wie de veiligheidsmachtiging werd ingetrokken op grond van zijn zakelijke betrekkingen met dubieuze personen uit de voormalige Sovjet-Unie (dit geval werd opgenomen in het onderzoek naar de infiltraties). Het tweede verzoek van de Begeleidingscommissie betreft een actualisering van het onderzoeksverslag "PRISM-PES", dat betrekking heeft op de aandacht die de inlichtingendiensten al dan niet schenken aan de dreigingen voor het economisch en wetenschappelijk potentieel.

Het Comité I onderzoekt bovendien de werking van de afdeling *Human Intelligence* van de ADIV; tevens heeft het een onderzoek opgestart naar de nieuwe

et le contrôle interne de celles-ci. Enfin, le Comité analyse les moyens informatiques des deux services.

CHAPITRE 2

Le contrôle des méthodes particulières

Le chapitre 2 reprend les chiffres détaillés de la mise en œuvre par la VSSE et par le SGRS des méthodes particulières de renseignement. Le nombre total de méthodes contrôlé par le Comité a connu – à nouveau – une hausse de plus de 25 % en 2018, passant de plus de 1900 à presque 2500 méthodes.

CHAPITRE 3

Le contrôle des interceptions à l'étranger

M. Lipszyc rappelle qu'au fil du temps, le Comité R s'est vu confier plusieurs missions spécifiques dont certaines ne trouvent pas leur origine dans une disposition légale, mais répondent à un besoin concret. Le chapitre 3 aborde le contrôle des interceptions de communications émises à l'étranger, des prises d'images et des intrusions dans des systèmes informatiques par les services de renseignement.

CHAPITRE 4

Missions particulières

Les autres missions du Comité R ont été regroupées dans le chapitre 4. Il s'agit, entre autres, du contrôle des activités du bataillon ISTAR, le contrôle des fonds spéciaux, et l'enquête sur les circonstances de la mort de l'ancien secrétaire général des Nations Unies, Dag Hammarskjöld.

CHAPITRE 5

Le Comité R comme autorité de contrôle (RGPD)

Le Comité R s'est vu conférer un nouveau rôle avec l'entrée en vigueur du Règlement Général sur la Protection des Données (RGPD) en mai 2018. Le chapitre 5 explique en détail cette nouvelle mission de sous-traitant de données à caractère personnel et d'autorité de contrôle compétente. Dans cette dernière qualité, le Comité a rendu huit avis concernant des projets de loi ou d'arrêtés.

inlichtingenmethodes en de interne controles hierop. Tot slot analyseert het Comité de informaticamiddelen van de diensten.

HOOFDSTUK 2

De controle op de bijzondere inlichtingenmethoden

Hoofdstuk bevat de gedetailleerde cijfers over de toepassing van de bijzondere inlichtingenmethoden door de ADIV en de VSSE. Het totale aantal methoden die het Comité heeft gecontroleerd, steeg in 2018 – andermaal – met ruim 25 % (van meer dan 1 900 naar bijna 2 500 methoden).

HOOFDSTUK 3

Het toezicht op buitenlandse intercepties

De heer Lipszyc herinnert eraan dat het Comité I mettertijd een aantal specifieke opdrachten heeft gekregen waarvan er sommige niet voortvloeien uit een wettelijke bepaling, maar tegemoetkomen aan een concrete behoefte. Hoofdstuk 3 is gewijd aan het toezicht op intercepties van in het buitenland uitgezonden communicaties, op beeldopnamen en op intrusies in informaticasystemen door inlichtingendiensten.

HOOFDSTUK 4

Bijzondere opdrachten

De overige opdrachten van het Comité I zijn ondergebracht in hoofdstuk 4. Aan bod komen onder meer het toezicht op de activiteiten van het ISTAR-bataljon, de controle op de speciale fondsen en het onderzoek naar de omstandigheden waarin gewezen VN-secretaris-generaal Dag Hammarskjöld de dood vond.

HOOFDSTUK 5

Het Vast Comité I als toezichhoudende autoriteit (AVG)

Het Comité I heeft een nieuwe taak toegewezen gekregen ingevolge de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in mei 2018. Hoofdstuk 5 gaat dieper in op deze nieuwe taak van verwerker van persoonsgegevens en van bevoegde toezichhoudende autoriteit. In die laatste hoedanigheid heeft het Comité acht adviezen uitgebracht over

Tous ces avis peuvent être consultés sur le site web du Comité R.

CHAPITRE 6

Le contrôle des banques de données communes

Le Chapitre 6 fait le point sur la mission confiée au Comité permanent R, qui est de contrôler, conjointement avec l'Organe de contrôle de l'information policière, les banques de données communes et, préalablement à la création de telles banques de données, de rendre un avis. Pour l'heure, il s'agit des banques de données "*foreign terrorist fighters*" – devenue entre-temps "*terrorist fighters*" – et de la banque de données "propagandistes de haine", toutes deux gérées par l'OCAM.

CHAPITRES 7 À 9

Le Chapitre 7 reprend les avis juridiques pour lesquels le Comité avait été sollicité en 2018. Le Chapitre 8 reprend les devoirs d'enquête effectués par le Service d'Enquêtes dans le cadre d'informations ou d'instructions judiciaires, et le Chapitre 9 liste les activités d'expertise et les contacts externes du Comité au cours de l'année de référence. Dans ce cadre, M. Lipszyc annonce que jeudi dernier le 12 décembre 2019, à La Haye, six organes de contrôle européens ont signé une charte visant à renforcer leur collaboration, à augmenter la transparence et à échanger savoirs et bonnes pratiques.

CHAPITRE 10

Le Chapitre 10, plus technique et chiffré, concerne l'Organe de recours en matière d'habilitations, d'attestations et d'avis de sécurité. En 2018, trois lois ont modifié la composition de cette juridiction administrative et entraîné une augmentation de la charge de travail et de la complexité des procédures. Ainsi, en 2019 et pour la première fois de son histoire, l'Organe aura traité quelque 200 requêtes.

CHAPITRE 11

Le Chapitre 11, lui aussi technique et chiffré, détaille le fonctionnement du Comité dans ses contacts avec la Commission de suivi et avec le Comité permanent P dans le cadre des réunions et enquêtes communes. Ce

wetsontwerpen of besluiten. Al die adviezen kunnen worden geraadpleegd op de website van het Comité I.

HOOFDSTUK 6

Controle van de gemeenschappelijke gegevensbanken

Hoofdstuk 6 gaat in op de opdracht van het Vast Comité I die erin bestaat om, samen met het Controleorgaan op de politionele informatie, toezicht uit te oefenen op de gemeenschappelijke gegevensbanken, alsook om een advies uit te brengen in de fase die voorafgaat aan de oprichting van dergelijke gegevensbanken. Momenteel betreft het de FTF-gegevensbanken ("Foreign Terrorist Fighters") – inmiddels "Terrorist Fighters" – en de gegevensbanken over de haatpredikers, die beide worden beheerd door het OCAD.

HOOFDSTUKEN 7 TOT 9

Hoofdstuk 7 gaat in op de juridische adviezen die bij het Comité werden ingewonnen in 2018. Hoofdstuk 8 betreft de onderzoeksdaten van de Dienst Enquêtes van het Comité I in het kader van gerechtelijke en opsporingsonderzoeken. Hoofdstuk 9 bevat een lijst van de activiteiten inzake expertise en van de externe contacten van het Comité I tijdens het referentiejaar. In dat verband geeft de heer Lipszyc aan dat zes Europese toezichthoudende instanties op 12 december 2019 in Den Haag een handvest hebben ondertekend dat ertoe strekt hun samenwerking te versterken, de transparantie te vergroten, alsook kennis en best practices uit te wisselen.

HOOFDSTUK 10

Hoofdstuk 10 dat technischer is en meer cijfers bevat, betreft het Beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen. In 2018 werd de samenstelling van dat administratief rechtscollege bij drie wetten gewijzigd; als gevolg daarvan is ook de werklast gestegen en zijn de procedures ingewikkelder geworden. Zo zal het Beroepsorgaan in 2019 ongeveer 200 verzoekschriften hebben behandeld, meer dan ooit tevoren.

HOOFDSTUK 11

Hoofdstuk 11 eveneens technisch en becijferd, beschrijft uitvoerig de werking van het Comité I wat de contacten met de Begeleidingscommissie en met het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten betreft

chapitre renferme également une section sur la gestion du personnel et le bilan financier du Comité.

CHAPITRE 12

Et enfin, le Chapitre 12, qui reprend les recommandations, constitue en quelque sorte la feuille de route commune (services contrôlés, Comité et Commission de suivi) du Comité R.

II. — DISCUSSION

A. Questions et observations des membres

1. Le fonctionnement du SGRS

Plusieurs membres demandent quels sont les derniers développements dans la situation au SGRS. Certaines recommandations du Comité R devaient être concrétisées pour fin 2019. Qu'en est-il? Quel est le regard du Comité R sur l'évolution du fonctionnement de la section CI du SGRS? Le rapport du Comité R sur le fonctionnement de la section CI du SGRS est très critique. Quelles sont les recommandations qui sont encore d'actualité, compte tenu du fait que le rapport d'activités date de juin 2019?

Le point I.6.4 du rapport d'activités fait référence à une enquête du Comité R sur la Section I/H (*Human Intelligence*) du SGRS. Quel fait concret est à l'origine de cette enquête?

Le point I.1.5.10. mentionne qu'un *Basic Inspector Counter Intelligence Course* 2018-2019 a été organisé pour la formation des nouveaux membres du personnel du SGRS. Ce cours a-t-il porté ses fruits?

En ce qui concerne l'enquête sur le SGRS/CI, un membre demande s'il est exact que l'objectif est d'en arriver à une répartition proportionnelle entre personnel civil et militaire. Si tel était le cas, d'aucuns au sein du SGRS craignent que les tâches de direction soient plutôt confiées à des militaires et les tâches exécutives à des civils, ce qui serait néfaste pour l'ambiance dans le service.

L'intervenant doute que le Comité R puisse résoudre seul la problématique du SGRS. Il suggère que la commission entende le chef du SGRS et le ministre de la Défense. Il signale à cet égard que les relations entre

in het kader van de gemeenschappelijke vergaderingen en onderzoeken. Dit hoofdstuk omvat voorts een afdeling over het personeelsbeleid en de financiële balans van het Comité.

HOOFDSTUK 12

Hoofdstuk 12 tot slot, omvat de aanbevelingen en vormt als het ware het gemeenschappelijke stappenplan (gecontroleerde diensten, Comité en Begeleidingscommissie) van het Comité I.

II. — BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

1. De werking van de ADIV

Meerdere leden vragen naar de recentste evolutie van de situatie bij de ADIV. Bepaalde aanbevelingen van het Comité I moesten tegen eind 2019 zijn geïmplementeerd. Hoe staat het daarmee? Hoe schat het Comité I de evolutie van de werking van de afdeling CI van de ADIV in? In zijn Activiteitenverslag laat het Comité I zich zeer kritisch uit over de werking van die afdeling. Welke aanbevelingen zijn nog steeds actueel, rekening houdend met het feit dat het Activiteitenverslag van juni 2019 dateert?

In punt I.6.4. van het Activiteitenverslag is sprake van een onderzoek van het Comité I naar afdeling I/H (*Human Intelligence*) van de ADIV. Welk concreet feit ligt aan de basis van dat onderzoek?

In punt I.1.5.10. wordt vermeld dat een *Basic Inspector Counter Intelligence Course* 2018-2019 voor de opleiding van de nieuwe personeelsleden van de ADIV werd georganiseerd. Heeft die cursus resultaten opgeleverd?

Wat het onderzoek naar de ADIV/CI betreft, vraagt een lid of het klopt dat het de bedoeling is tot een evenredige verdeling tussen burger- en militair personeel te komen. Indien zulks het geval zou zijn, vrezen sommigen binnen de ADIV dat de leidinggevende taken veeleer aan militairen zullen worden toevertrouwd, terwijl burgers met de uitvoerende opdrachten zouden worden belast; zulks zou de sfeer binnen de Dienst allesbehalve ten goede komen.

De spreker betwijfelt dat het Comité I de problemen binnen de ADIV in zijn eentje kan oplossen. Hij oppert dat de commissie het hoofd van de ADIV en de minister van Defensie zou horen. In dat verband merkt het lid op

le personnel civil et militaire est un problème récurrent au sein de la Défense.

2. Le bataillon ISTAR

Un membre demande des informations sur le suivi des recommandations relatives au bataillon ISTAR (*Intelligence Surveillance Target Acquisition and Reconnaissance*).

3. Le suivi des recommandations

Plusieurs membres demandent que le Comité R fournisse dorénavant à la commission, au moment de l'examen du rapport d'activités, un tableau de suivi indiquant l'état d'avancement des recommandations formulées au fil des années, afin que la commission puisse en contrôler la bonne exécution.

Un membre demande de quelle manière le Comité R envisage de concrétiser les recommandations de la commission d'enquête sur les attentats de mars 2016 relatives aux services de renseignement.

4. Le contrôle du suivi des mandataires politiques

Plusieurs membres constatent que le point I.3. du rapport d'activités qui traite du contrôle du suivi des mandataires politiques, est rédigé de manière très vague. Ils demandent que le Comité R fournisse quelques chiffres par exemple, sur le nombre de mandataires politiques concernés.

Deux membres demandent si eux-mêmes ou les mandataires de leur parti figurent sur la liste des personnes à surveiller.

Un autre membre se réfère au point II.1.2.4. du rapport qui traite des menaces et des intérêts justifiant le recours aux méthodes particulières et notamment à l'extrémisme. Il demande si son parti est considéré comme une menace extrémiste par la VSSE?

5. Bases de données

En ce qui concerne le suivi des personnes radicalisées en prison, *un membre* rappelle que le ministre de la Justice a décidé d'intégrer la base de données CelEx dans la base de données de l'OCAM. Cette intégration est-elle opérationnelle?

Il rappelle qu'il existe trois bases de données, à savoir celle de l'OCAM, CelEx et la base de données TARGET de la VSSE.

dat de relaties tussen het burgerpersoneel en de militairen een terugkomend probleem binnen Defensie zijn.

2. Het ISTAR-bataljon

Een lid vraagt informatie over de opvolging van de aanbevelingen inzake het ISTAR-bataljon (*Intelligence Surveillance Target Acquisition and Reconnaissance*).

3. Follow-up van de aanbevelingen

Meerdere leden vragen dat het Comité I voortaan bij de bespreking van het Activiteitenverslag een follow-up tabel zou bezorgen met de voortgang van de implementering van de in de loop der jaren geformuleerde aanbevelingen, opdat de commissie de correcte uitvoering ervan kan nagaan.

Een lid vraagt hoe het Comité I gevolg wil geven aan de door de onderzoekscommissie naar de aanslagen van maart 2016 geformuleerde aanbevelingen aangaande de inlichtingendiensten.

4. Toezicht op de opvolging van politiek mandatarissen

Meerdere leden stellen vast dat punt IV.3. van het Activiteitenverslag (betreffende het toezicht op de opvolging van politiek mandatarissen) heel vaag is verwoord. Zij vragen verzoeken het Comité I enkele cijfers te bezorgen, bijvoorbeeld over het aantal betrokken politiek mandatarissen.

Twee leden vragen of zichzelf dan wel de mandatarissen van hun partij opgenomen zijn in de lijst van in het oog te houden personen.

Een ander lid verwijst naar de punt II.1.2.4. van het Activiteitenverslag inzake de opdrachten en de dreigingen die de inzet van de gewone en de bijzondere methoden rechtvaardigen, inzonderheid naar de dreiging "extremisme". Hij wil weten of de VSSE zijn partij als een extremistische bedreiging beschouwt.

5. Databanken

Wat de follow-up van de in de gevangenis geradicaliseerde personen betreft, herinnert *een lid* eraan dat de minister van Justitie heeft beslist de databank "CelEx" te integreren in de databank van het OCAD. Functioneert een en ander?

Het lid wijst erop dat er drie databanken bestaan, namelijk de databank van het OCAD, de databank "CelEx" en de databank "Target" van de VSSE.

Selon le Comité R, les procédures de ces bases de données ne seraient pas formalisées et il n'existerait pas de critères précis pour inscrire une personne dans une base de données. Comment le Comité R apprécie-t-il cette absence de critères, en particulier pour la base de données TARGET? Est-il encore opportun de maintenir ces trois bases de données distinctes?

6. Les méthodes particulières

Un membre déplore quelque peu que les MRD et les fonds spéciaux aient été englobés dans le rapport d'activités 2018 alors que les années antérieures, ils faisaient l'objet d'un rapport et d'une discussion séparés.

Un autre membre demande également des explications sur l'augmentation du nombre de méthodes particulières.

7. Les contacts internationaux du Comité R

Les points X.3 et X.4 traitent des contacts internationaux du Comité R avec ses homologues étrangers et notamment avec des parlementaires étrangers. Compte tenu de l'expertise dont ils disposent, il serait intéressant que les membres de la commission d'accompagnement soient associés à ces échanges.

Plusieurs membres souhaitent obtenir des précisions sur le contenu de la Charte (*Charter of the European Intelligence Oversight Working Group*) signée à La Haye le 12 décembre 2019 par six organes européens de contrôle du renseignement (dont le Comité R pour la Belgique).

8. L'Organe de recours

Un membre se réfère au Chapitre X qui est consacré à l'Organe de recours. Il y est mentionné que "*La diminution du nombre de dossiers observée en 2018 (de 192 à 158) ne s'est pas traduite par une diminution de la charge de travail, bien au contraire*". Comment le Comité R explique-t-il ce paradoxe?

Il demande pour quelles raisons il y a eu un dédoublement des audiences devant l'Organe de recours.

De manière générale, l'intervenant constate avec satisfaction que le Comité R ne réclame pas de moyens budgétaires supplémentaires pour l'Organe de recours.

9. Les enquêtes de contrôle

— Dossier Puigdemont

Un membre demande quand la commission pourra disposer du rapport d'enquête que le Comité R devait

Volgens het Comité I zouden de procedures met betrekking tot die databanken niet vormelijk zijn vastgelegd en zouden er geen nauwkeurige criteria bestaan om iemand in een databank op te nemen. Wat denkt het Comité I van het ontbreken van criteria, in het bijzonder wat de databank "Target" betreft? Is het nog wenselijk die drie afzonderlijke databanken te behouden?

6. De bijzondere methoden

Een lid is enigszins teleurgesteld dat de BIM en de bijzondere fondsen in het Activiteitenverslag 2018 werden opgenomen, terwijl ze voordien in een apart verslag werden behandeld en apart werden besproken.

Een ander lid vraagt ook uitleg over de toename van het aantal bijzondere methoden.

7. De internationale contacten van het Comité I

In de punten IX.3. en IX.4. komen de internationale contacten van het Comité I met de buitenlandse tegenhangers ervan aan bod, waaronder die met buitenlandse parlementsleden. Gezien de kennis waarover de leden van de Begeleidingscommissie beschikken, zou het interessant zijn ze bij die contacten te betrekken.

Meerdere leden willen meer informatie over de inhoud van het Handvest (*Charter of the European Intelligence Oversight Working Group*) dat op 12 december 2019 te Den Haag werd ondertekend door zes Europese instanties die zijn belast met het toezicht op de inlichtingendiensten (waaronder het Comité I, namens België).

8. Het Beroepsorgaan

Een lid verwijst naar hoofdstuk X. In dat aan het Beroepsorgaan gewijde hoofdstuk wordt het volgende aangegeven: "Alhoewel in 2018 een daling van het aantal dossiers werd opgetekend (van 192 naar 158), betekende dit geen verlaging van de werklast" (blz. 110). Hoe verklaart het Comité I die paradox?

Het lid vraagt waarom het aantal zittingen van het Beroepsorgaan is verveelvoudigd.

Algemeen stelt de spreker tevreden vast dat het Comité I geen bijkomende budgettaire middelen voor het Beroepsorgaan vraagt.

9. De toezichtonderzoeken

— Dossier-Puigdemont

Een lid vraagt wanneer de commissie zal kunnen beschikken over het verslag van het onderzoek aangaande

mener conjointement avec le Comité P sur l'affaire Puigdemont.

Il souhaiterait obtenir un aperçu des enquêtes en cours qui seront soumises à brève échéance à la commission d'accompagnement.

Le rapport d'activités mentionne cinq enquêtes de contrôle réalisées en 2018 dont trois étaient déjà en cours. Comment le Comité R explique-t-il cette faible "production"?

— *Ingrérence dans les élections législatives*

L'intervenant demande où en est l'enquête du Comité R sur la manipulation éventuelle des élections législatives de mai 2019.

— *Attentat de Liège*

En ce qui concerne l'enquête relative à l'attentat de Liège commis par Benjamin Herman en mai 2018, *un membre* s'interroge quant aux conclusions de l'enquête. Le Comité R conclut que les services de renseignement ne disposaient pas de données permettant de conclure qu'il pouvait constituer une menace. Cette conclusion est surprenante alors que le rapport mentionne que l'OCAM était en possession de trois rapports d'information (RIR), de deux notes de la VSSE et d'un rapport de la *local task force* de Neufchâteau. Ces informations n'étaient pas anecdotiques. À quelle date ont été émis les trois RIR?

— *Rwanda*

Un membre demande des éclaircissements sur l'accord confidentiel (*Memorandum of Understanding - MOU*) conclu entre le SGRS et les services de renseignement rwandais en octobre 2016 et en particulier sur les activités de la VSSE à l'égard des opposants politiques rwandais.

10. *Fonctionnement du Comité R*

Dans le plan de gestion du Comité R et, en particulier, dans l'analyse Swot, le Comité R mentionne qu'un de ses points faibles est la gestion de l'ICT. Compte tenu de l'importance de la numérisation à l'heure actuelle, comment le Comité R compte-t-il remédier à ce problème? Dans quels délais? Une évaluation de la situation est-elle prévue?

de la zaak-Puigdemont, dat het Comité I samen met het Comité P moest voeren.

Het lid wil een overzicht krijgen van de lopende onderzoeken die op korte termijn aan de Begeleidingscommissie zullen worden voorgelegd.

In het Activiteitenverslag worden vijf in 2018 uitgevoerde toezichtonderzoeken vermeld, waarvan drie al aan de gang waren. Welke verklaring heeft het Comité I voor de luwe activiteit op dat vlak?

— *Inmenging in de parlementsverkiezingen*

De spreker vraagt hoever het staat met het onderzoek van het Comité I naar de eventuele manipulatie van de parlementsverkiezingen van mei 2019.

— *Aanslag in Luik*

In verband met het onderzoek naar de in mei 2018 door Benjamin Herman gepleegde aanslag in Luik heeft *een lid* vragen bij de besluiten van het onderzoek. Volgens de conclusies van het Comité I beschikten de inlichtingendiensten niet over gegevens waaruit kon worden opgemaakt dat de dader een bedreiging kon vormen. Dat is een verrassende conclusie, want in het verslag wordt vermeld dat het OCAD beschikte over drie informatierapporten (RIR), twee nota's van de VSSE en één rapport van de *local task force* van Neufchâteau. Die informatie was niet onbelangrijk. Op welke datum zijn die drie RIR's uitgebracht?

— *Rwanda*

Een lid vraagt meer duidelijkheid over de vertrouwelijke overeenkomst (*Memorandum of Understanding - MOU*) die de ADIV en de Rwandese inlichtingendiensten in oktober 2016 hebben gesloten, en in het bijzonder over de activiteiten van de VSSE ten aanzien van de Rwandese politieke tegenstanders.

10. *De werking van het Comité I*

Een van de zwaktepunten waarop het Comité I in zijn beheersplan en in het bijzonder in de SWOT-analyse wijst, is het ICT-beheer. Aangezien de digitalisering thans zeer belangrijk is, rijst de vraag hoe het Comité I dit probleem denkt aan te pakken, en binnen welke termijn. Zal de situatie worden geëvalueerd?

11. *Fonctionnement de l'Autorité nationale de Sécurité (ANS)*

Un membre estime que les membres de la commission devraient disposer d'une habilitation de sécurité pour pouvoir avoir accès à certaines informations confidentielles voire secrètes.

Le même intervenant déplore le mauvais fonctionnement de l'ANS. Il déplore que certaines entreprises perdent des marchés en raison du fait que les habilitations de sécurité ne sont pas délivrées assez rapidement.

Certaines personnes ont même été licenciées car leur habilitation a été délivrée tardivement.

12. *Divers*

Plusieurs membres remercient le Comité R pour son rapport fouillé qui constitue un instrument très utile pour la commission.

Un membre rappelle l'engagement du président du Comité R lors de sa nomination en septembre 2018, de mettre tout en œuvre pour améliorer sa connaissance du néerlandais dans une période d'un an. Il constate avec regret que ce n'est pas le cas.

Un autre membre demande si le Comité R peut déjà exposer les difficultés qu'il a rencontrées dans le courant de 2019?

Il comprend la nécessaire confidentialité de certaines informations classifiées que le Comité R ne peut pas divulguer dans ses rapports mais il souhaiterait malgré tout pouvoir obtenir quelques informations complémentaires à huis clos pour pouvoir apprécier le travail du Comité R et des services de renseignements.

B. *Réponses du Comité permanent R*

M. Serge Lipszyc, président du Comité permanent R, fournit les éléments de réponse suivants:

1. *Degré d'information des membres de la commission*

Etant donné que les membres de la commission d'accompagnement ne disposent pas d'une habilitation de sécurité, le Comité R ne peut pas leur communiquer d'informations classifiées.

11. *De werking van de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO)*

Een lid meent dat de commissieleden over een veiligheidsmachtiging zouden moeten beschikken om toegang te krijgen tot bepaalde vertrouwelijke of zelfs geheime informatie.

Dezelfde spreker betreurt de slechte werking van de NVO en meer bepaald het feit dat sommige ondernemingen overheidsopdrachten mislopen omdat de veiligheidsmachtigingen niet snel genoeg werden afgegeven.

Sommige mensen werden zelfs ontslagen omdat hun machtiging te laat werd afgeleverd.

12. *Varia*

Meerdere leden danken het Comité I voor zijn nauwkeurig verslag, dat voor de commissie een heel nuttig instrument vormt.

Een lid wijst erop dat de voorzitter van het Comité I bij zijn aanstelling in september 2018 had beloofd alles in het werk te stellen om zijn kennis van het Nederlands binnen het jaar te verbeteren. Het lid stelt tot zijn spijt vast dat dit niet het geval is.

Een ander lid vraagt of het Comité I al toelichting kan geven bij de problemen die het in 2019 heeft ondervonden.

Het lid begrijpt dat vertrouwelijk moet worden omgegaan met bepaalde geclassificeerde informatie die het Comité I in zijn verslagen niet bekend mag maken; niettemin wenst het lid achter gesloten deuren toegang te kunnen krijgen tot bijkomende informatie, om de activiteiten van het Comité I en van de inlichtingendiensten te kunnen beoordelen.

B. *Antwoorden van het Vast Comité I*

De heer Serge Lipszyc, voorzitter van het Vast Comité I, reikt als antwoord de volgende elementen aan.

1. *De mate waarin de commissieleden kunnen worden ingelicht*

Aangezien de leden van de Begeleidingscommissie niet over een veiligheidsmachtiging beschikken, kan het Comité I geen geclassificeerde informatie aan de commissie meedelen.

2. *Augmentation du nombre de MRD*

L'augmentation du nombre de méthodes de recueil de données par la VSSE découle de l'intensification du travail au sein de ce service et répond à ses besoins.

Le Comité R exerce un contrôle juridictionnel des décisions de la commission BIM. Il doit pouvoir apporter une plus-value, notamment en ce qui concerne les méthodes particulières.

Le Comité R contrôle la légalité des actes posés par les deux services de renseignement (notamment à l'égard des journalistes, des médecins et des avocats) et vérifie si ces actes répondent aux objectifs de sécurité définis par le gouvernement dans ses notes de politique. Ce contrôle est nécessaire étant donné que les méthodes particulières constituent une intrusion dans la vie de chaque citoyen.

3. *L'Organe de recours (juridiction administrative)*

Les autorités octroient aux personnes devant travailler dans certains secteurs tels que le secteur nucléaire ou les aéroports, des habilitations, des avis ou des attestations de sécurité.

En cas de refus ou de retrait d'une habilitation, les personnes concernées peuvent introduire un recours auprès de la juridiction administrative qu'est l'Organe de recours. Ce droit de recours est indispensable et il importe que le citoyen, qui a besoin de son habilitation pour trouver un travail, puisse obtenir une décision dans un délai très court. Les audiences ont été dédoublées pour permettre aux justiciables d'obtenir une réponse dans un délai raisonnable.

L'Organe de recours est de plus en plus confronté à des questions juridiques. Les avocats soulèvent de plus en plus des questions de procédure face à des administrations qui ignorent bien souvent les règles du Code judiciaire et les droits de la défense.

En sa qualité de juridiction administrative, l'Organe de recours est soucieux du respect des droits des citoyens. Il importe que les citoyens comprennent la décision de l'administration.

4. *Développement de l'informatique au Comité R*

Le Comité R souhaite renforcer son service ICT et développer tant la numérisation que le site web, et ce

2. *Toename van het aantal BIM's*

Als gevolg van de hogere werkdruk binnen de VSSE past die Dienst vaker bijzondere inlichtingenmethoden toe, om aldus in te spelen op zijn behoeften.

Het Vast Comité I onderwerpt de beslissingen van de BIM-commissie aan een juridictionele toetsing. Op die manier moet een meerwaarde kunnen worden geboden, meer bepaald wat de bijzondere inlichtingenmethoden betreft.

Het Vast Comité I controleert de wettigheid van de handelingen van de beide inlichtingendiensten (meer bepaald ten aanzien van journalisten, artsen en advocaten) en gaat na of die handelingen beantwoorden aan de veiligheidsdoelstellingen die de regering in haar beleidsnota's heeft vastgelegd. Die toetsing is noodzakelijk omdat men aan de hand van de bijzondere inlichtingenmethoden binnendringt in het dagelijkse leven van elke burger.

3. *Het Beroepsorgaan (administratief rechtscollege)*

De bevoegde overheden reiken veiligheidsmachtigingen, -adviezen of -attesten uit aan wie bijvoorbeeld in de nucleaire sector of op een luchthaven werkt.

Wanneer een machtiging wordt geweigerd of ingetrokken, kan de betrokkene beroep instellen bij het Beroepsorgaan, een administratief rechtscollege. Dat recht van hoger beroep is onontbeerlijk; het is belangrijk dat de burger die een machtiging nodig heeft om werk te vinden, binnen een heel korte termijn uitsluitel kan krijgen. Er werden meer zittingen gehouden om de rechtzoekenden antwoord te kunnen geven binnen een redelijke termijn.

Het Beroepsorgaan krijgt almaar vaker te maken met juridische vragen. De advocaten dienen steeds meer procedurevragen in als reactie op diensten die vaak niet vertrouwd blijken te zijn met de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en met de rechten van de verdediging.

Als administratief rechtscollege ziet het Beroepsorgaan toe op de naleving van de rechten van de burgers. Het is belangrijk dat de burgers de beslissing van de administratie begrijpen.

4. *De ontwikkeling van de informatica binnen het Vast Comité I*

Het Vast Comité I wil zijn ICT-dienst versterken en zowel de digitalisering als de website verder uitbouwen.

notamment pour l'Organe de recours afin que le justiciable puisse, moyennant une modification législative, introduire son recours par voie électronique. Dès que le budget du Comité R aura été confirmé, un calendrier sera présenté à la commission.

5. Budget

Le Comité R a proposé cette année à la Chambre un budget supplémentaire limité. Deux juristes viennent d'être engagés. À terme, la suppression de certaines fonctions pourraient être compensée par des fonctions de niveau A.

Cette réorganisation participe de la volonté du Comité R de transmettre plus rapidement les rapports d'enquête à la Chambre.

6. Fonctionnement du SGRS

L'enquête de contrôle sur la Section CI a révélé des problèmes plus globaux au sein du SGRS.

Début 2019, la commission d'accompagnement a demandé au Comité R de faire rapport sur la situation générale au SGRS. Le Comité R assure un suivi permanent sur le fonctionnement de ce service.

Dans quelques semaines, le Comité R enverra à la commission un rapport d'enquête sur le fonctionnement de la section IH du SGRS. Le SGRS doit également envoyer bientôt un état d'avancement des recommandations sur la section CI.

À partir du 1er janvier 2020, le SGRS mettra en œuvre une réorganisation complète sur la base des recommandations du Comité R afin de mettre en œuvre une nouvelle structure interne. La situation au SGRS est un des priorités du Comité R. Ce service est d'une importance primordiale pour la défense et la protection des militaires et citoyens belges à l'étranger.

Le SGRS éprouve des difficultés à recruter des militaires. Il a obtenu du ministre de la Défense et du CHOD l'autorisation de compenser le manque de personnel militaire par du personnel civil.

Mis à part dans le dossier CI, il ne semble pas qu'il y ait des tensions entre personnel civil et militaire au sein du SGRS. On constate toutefois certains conflits entre personnes.

Le Comité R diligente également une enquête sur les infiltrations pour vérifier si les deux services de renseignement prennent les mesures nécessaires pour

Dat is vooral noodzakelijk voor het Beroepsorgaan, om de burger via een wetswijziging de mogelijkheid te bieden elektronisch beroep in te stellen. Zodra het budget van het Vast Comité I zal zijn bevestigd, zal een planning aan de commissie worden voorgelegd.

5. Budget

Het Vast Comité I heeft de Kamer dit jaar een beperkt bijkomend budget voorgesteld. Er werden recent twee juristen in dienst genomen. Op termijn zou de afschaffing van bepaalde functies kunnen worden gecompenseerd door functies van niveau A.

Die reorganisatie past in het streven van het Vast Comité I om de onderzoeksverslagen sneller aan de Kamer te kunnen voorleggen.

6. De werking van de ADIV

Het toezichtonderzoek naar de afdeling CI heeft meer algemene problemen binnen de ADIV blootgelegd.

Begin 2019 heeft de Begeleidingscommissie het Vast Comité I verzocht te rapporteren over de algemene situatie binnen de ADIV. Het Comité I volgt de werking van die Dienst permanent op.

Over enkele weken zal het Vast Comité I de commissie een onderzoeksverslag over de werking van de afdeling IH van de ADIV bezorgen. De ADIV moet binnenkort ook een voortgangsverslag indienen over de aanbevelingen aangaande de afdeling CI.

Vanaf 1 januari 2020 zal de ADIV een volledige reorganisatie doorvoeren op basis van de aanbevelingen van het Vast Comité I, teneinde de interne structuur te vernieuwen. De situatie binnen de ADIV is een van de prioriteiten van het Vast Comité I; die dienst is immers van wezenlijk belang voor de verdediging en de bescherming van de Belgische militairen en medeburgers in het buitenland.

De ADIV heeft het moeilijk om militairen aan te trekken. De Dienst heeft van de minister van Defensie en van de CHOD de toestemming gekregen om het gebrek aan militair personeel te compenseren met burgerpersoneel.

Behalve in het dossier inzake de CI lijkt er binnen de ADIV geen sprake te zijn van spanningen tussen het burger- en het militair personeel. Niettemin rijzen er bepaalde interpersoonlijke conflicten.

Het Vast Comité I bespoedigt tevens een onderzoek naar infiltraties, teneinde na te gaan of de beide inlichtingendiensten de nodige maatregelen nemen om het

pouvoir faire face à l'ingérence étrangère et vérifier si les méthodes mises en œuvre répondent aux défis futurs, à savoir des services de renseignement performants mais surtout imperméables à toute intrusion étrangère.

7. Bataillon ISTAR

Le Comité R n'étant pas légalement compétent pour contrôler le bataillon ISTAR, un accord a été conclu entre le Comité R et le SGRS afin que ce dernier adresse un rapport au Comité R sur le contrôle du SGRS sur les activités de renseignement de ce bataillon.

8. Suivi des mandataires politiques

M. Serge Lipszyc, président du Comité R, rappelle que la loi ne permet pas aux services de renseignement de mener des enquêtes sur des partis politiques.

Il signale que depuis de nombreuses années, la VSSE rédige un rapport reprenant les noms de certains mandataires politiques qui y sont mentionnés soit à titre de victimes de tentatives d'approche par des services étrangers, soit comme auteurs de certains faits d'ingérence. La VSSE rend dès lors la personne attentive à la tentative d'approche.

Le Comité R reçoit une copie de ce rapport.

Le Comité R a décidé de présenter, dans les prochains mois, à la commission d'accompagnement une méthodologie de travail afin de lui permettre de vérifier de quelle manière la VSSE accomplit ses missions à l'égard des mandataires politiques. Le Comité R entend agir en toute transparence envers la commission.

9. Charte de La Haye et les contacts avec des délégations étrangères

Le Comité R souhaite sensibiliser la commission au fait que les citoyens belges ont droit à la protection de leurs données. Face aux échanges de données entre partenaires de services étrangers, la Belgique doit se doter d'une législation permettant la collaboration entre organes de contrôle, notamment européens.

Un instrument législatif permettrait d'échanger des renseignements et de répondre aux plaintes des citoyens lorsqu'ils constatent des problèmes dans leur vie professionnelle ou privée à la suite d'échanges d'informations entre services de renseignement étrangers. C'est dans cet objectif que six pays (Belgique, Pays-Bas, Norvège,

hoofd te bieden aan buitenlandse inmenging, alsook om na te gaan of de gehanteerde methoden de toekomstige uitdagingen zullen doorstaan, meer bepaald de nood aan inlichtingendiensten die niet alleen performant zijn, maar ook (en vooral) bestand zijn tegen elke vorm van buitenlandse inmenging.

7. Het ISTAR-bataljon

Aangezien het Vast Comité I niet wettelijke bevoegd is voor het toezicht op het ISTAR-bataljon, heeft het een akkoord gesloten met de ADIV, waarbij die Dienst zich ertoe verbindt aan het Vast Comité I te rapporteren over de controle van de ADIV op de inlichtingenactiviteiten van dat bataljon.

8. Toezicht op de politieke mandatarissen

De heer Serge Lipszyc, voorzitter van het Comité I, wijst erop dat de wet de inlichtingendiensten niet toestaat onderzoek te verrichten naar de politieke partijen.

Hij wijst erop dat de VSSE al sinds vele jaren een verslag opstelt met de namen van politieke mandatarissen die ofwel het slachtoffer zijn geweest van een poging tot benadering door buitenlandse diensten, ofwel bepaalde feiten van inmenging hebben gepleegd. Vervolgens attendeert de VSSE de betrokken persoon op de poging tot benadering.

Het Comité I ontvangt een kopie van dat verslag.

Het Comité I zal de Begeleidingscommissie de komende maanden een werkmethode voorstellen om te kunnen nagaan hoe de VSSE zich van haar taken ten opzichte van de politieke mandatarissen kwijt. Het Comité I zal jegens de commissie maximale transparantie aan de dag leggen.

9. Handvest van Den Haag en contacten met buitenlandse delegaties

Het Comité I wil de commissie ervan bewust maken dat de Belgische burgers recht hebben op de bescherming van hun gegevens. Gelet op de gegevensuitwisselingen tussen partners van buitenlandse diensten moet België een wetgeving uitbouwen op basis waarvan met name de Europese toezichthoudende instanties met elkaar kunnen samenwerken.

Een wetgevingsinstrument zou het mogelijk maken inlichtingen uit te wisselen en een antwoord te bieden op de klachten van burgers die beroeps- of privématig problemen ondervinden als gevolg van gegevensuitwisselingen tussen buitenlandse inlichtingendiensten. In dat verband hebben zes landen (België, Nederland,

Danemark et Royaume Uni) ont signé la Charte de La Haye.

Le Comité R souhaite examiner avec la commission de quelle manière il serait habilité à conclure des traités bilatéraux et multilatéraux pour pouvoir échanger des données sur des situations individuelles, ce que la législation actuelle ne permet pas.

10. *Recommandations*

Le Comité R établira un tableau de suivi de ses recommandations et de leur état d'avancement.

11. *Les enquêtes de contrôle*

M. Lipszyc indique que 10 enquêtes sont en cours. 5 d'entre elles sont en train d'être finalisées et devraient être envoyées à la commission dans les prochaines semaines (entre autres, les services d'appui de l'OCAM, le Brexit, l'ingérence au moment des élections et SGRS/IH).

Les rapports d'enquête sont soumis aux responsables des deux services qui doivent indiquer dans quel délai ils comptent mettre en œuvre les recommandations du Comité R.

Les enquêtes constituent en quelque sorte des audits. Parallèlement, le Comité R ouvre également des dossiers d'information. Ainsi, le Comité R examine la question de savoir si, à l'instar d'autres pays étrangers, les services de renseignement belges ne devraient pas avoir des services extérieurs. À cet égard, le Comité R transmettra son étude à la commission afin d'en débattre.

— *L'enquête de contrôle sur l'ingérence dans les élections*

M. Pieter-Alexander de Brock, conseiller au Comité R, explique que le Comité R a d'abord procédé à une étude académique afin d'identifier les différents risques d'ingérence de pays étrangers. Quant à l'enquête de contrôle plus concrète, le Comité R peut déjà dire que les services de renseignements ont bien anticipé et ont bien collaboré. Ils ont mis en place une plate-forme conjointe pour étudier les incidents potentiels à l'occasion des élections.

Le rapport de cette enquête de contrôle sera transmise à la commission mi-janvier 2020.

Noorwegen, Denemarken, [Zwitserland] en het Verenigd Koninkrijk) het Handvest van Den Haag ondertekend.

Het Comité I wil samen met de commissie nagaan op welke manier het gemachtigd zou zijn bilaterale en multilaterale overeenkomsten te sluiten met het oog op de uitwisseling van gegevens in individuele situaties, wat in de huidige stand van de wetgeving niet mogelijk is.

10. *Aanbevelingen*

Het Comité I zal een tabel opstellen om een beeld te krijgen van de follow-up en de voortgang van zijn aanbevelingen.

11. *De toezichtonderzoeken*

De heer Lipszyc geeft aan dat er momenteel tien onderzoeken aan de gang zijn. Vijf ervan zijn nagenoeg afgerond; de resultaten ervan zouden de komende weken moeten worden overgezonden aan de commissie (het betreft onder meer onderzoeken naar de steundiensten van het OCAD, de brexit, de inmenging bij verkiezingen en ADIV/IH).

De onderzoeksverslagen worden voorgelegd aan de leidinggevendenden van de beide diensten, die de termijn moeten aangeven waarin ze van plan zijn de aanbevelingen van het Comité I ten uitvoer te leggen.

De onderzoeken zijn eigenlijk een doorlichting. Tegelijk opent het Comité I ook informatiedossiers. Zo gaat het Comité I na of de Belgische inlichtingendiensten, net zoals andere landen, niet óók zouden moeten beschikken over externe diensten. In dat verband zal het Comité I de uitkomst van zijn onderzoek overzenden aan de commissie, die ze vervolgens kan bespreken.

— *Het toezichtonderzoek naar de inmenging bij verkiezingen*

De heer Pieter-Alexander de Brock, raadsheer bij het Comité I, legt uit dat het Comité I eerst een academisch onderzoek heeft uitgevoerd om de verschillende risico's op inmenging door derde landen te identificeren. Wat het toezichtonderzoek *in concreto* betreft, kan het Comité I reeds stellen dat de inlichtingendiensten degelijk voorbereid waren en goed hebben samengewerkt. Zij hebben een gezamenlijk platform ontwikkeld om mogelijke incidenten bij verkiezingen te bestuderen.

Het verslag van dit toezichtonderzoek zal medio januari 2020 worden overgezonden aan de commissie.

— Enquête de contrôle Puigdemont

L'enquête du Comité R a été clôturée. La commission avait demandé au Comité P de faire une enquête parallèle sur le volet relevant de ses compétences.

M. Laurent Van Doren, conseiller au Comité R, précise qu'il a demandé une copie du dossier qui est actuellement à l'instruction, mais il n'a pas encore obtenu de réponse.

— L'enquête relative à Benjamin Herman

Le Comité R confirme que le nom de Benjamin Herman était cité dans les RIR mais qu'il n'y avait pas de signes de radicalisation de l'intéressé.

— L'enquête Brexit

Cette enquête a été initiée il y a six mois et est en phase de finalisation. Les conclusions sont rassurantes.

Les services de renseignement travaillent de manière pragmatique dans l'échange d'informations, compte tenu du fait que le Royaume Uni est en passe de quitter l'Union européenne.

— Rwanda

Bien que la loi oblige les services de renseignement à communiquer toutes les directives internes dont les accords internationaux au Comité R, ce dernier a constaté que le MOU d'octobre 2016 ne lui avait pas été communiqué. Le Comité R a dès lors demandé au SGRS de lui communiquer l'ensemble des MOU afin d'en vérifier les modalités. Le MOU d'octobre 2016 a été signé par le précédent chef du SGRS.

Le Comité R est d'avis que tout MOU doit fait l'objet d'une analyse de risques de la part du SGRS et doit être communiqué au ministre compétent. Actuellement, le Comité R attend que le SGRS lui communique ces informations.

Le Comité R contrôlera si cette analyse de risques a bien eu lieu lors de la conclusion de chaque MOU et si le SGRS en a informé préalablement le ministre compétent.

12. Autorité nationale de Sécurité (ANS)

M. Lipszyc précise que la Cour des comptes a décidé de procéder à un audit de l'ANS.

— Het toezichtonderzoek-Puigdemont

Het onderzoek van het Comité I werd afgesloten. De commissie had het Comité P verzocht een parallel onderzoek te voeren naar het gedeelte dat onder zijn bevoegdheden valt.

De heer Laurent Van Doren, raadsheer bij het Comité I, preciseert dat hij een kopie heeft gevraagd van het dossier dat momenteel in onderzoek is, maar dat hij nog geen antwoord heeft ontvangen.

— Het onderzoek aangaande Benjamin Herman

Het Comité I bevestigt dat de naam van Benjamin Herman in de RIR's werd vermeld, maar dat de betrokkene geen tekenen van radicalisering vertoonde.

— Het brexitonderzoek

Dat onderzoek werd zes maanden geleden opgestart en wordt thans afgerond. De conclusies zijn geruststellend.

Met betrekking tot de informatie-uitwisseling stellen de inlichtingendiensten zich pragmatisch op, rekening houdend met het feit dat het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie binnenkort zal verlaten.

— Rwanda

Hoewel de inlichtingendiensten wettelijk verplicht zijn alle interne directieven waaronder de internationale overeenkomsten aan het Comité I te bezorgen, heeft het Comité I vastgesteld het MOU van oktober 2016 niet aan het Comité werd bezorgd. Het Comité I heeft de ADIV derhalve verzocht alle MOU's te bezorgen, teneinde ze nader te onderzoeken. Het MOU van oktober 2016 werd ondertekend door het vorige hoofd van de ADIV.

Het Comité I meent dat de ADIV elk MOU aan een risicoanalyse zou moeten onderwerpen en dat elk MOU aan de bevoegde minister zou moeten worden bezorgd. Het Comité I wacht thans op de door de ADIV te verstrekken informatie.

Het Comité I zal nagaan of die risicoanalyse wel degelijk is gebeurd bij de sluiting van elk MOU en of de ADIV de bevoegde minister vooraf heeft ingelicht.

12. Nationale Veiligheidsoverheid (NVO)

De heer Lipszyc geeft aan dat het Rekenhof heeft beslist de NVO door te lichten.

Tout comme certains membres, le Comité R émet également des doutes sur le bon fonctionnement de l'ANS au vu des dossiers traités par l'Organe de recours.

13. *Banques de données*

Les bases de données doivent permettre au Comité R de s'assurer que les personnes qui ont été emprisonnées pour des faits de terrorisme et qui sont libérées, font bien l'objet d'un suivi.

Les trois banques de données existantes ont des finalités différentes.

Le Conseil des ministres vient d'approuver un arrêté royal en vue d'étendre la base de données de l'OCAM relatives aux personnes condamnées pour terrorisme.

Le Comité R a été saisi d'une demande d'avis concernant le recours à la Banque carrefour de la sécurité.

14. *Les difficultés rencontrées en 2019*

Le Comité R met un point d'honneur à veiller au bon fonctionnement du SGRS et accompagne les généraux responsables en ce sens.

Le Comité R a 25 ans et doit évoluer. À cet égard, M. Lipszyc renvoie à son document "Une vision pour l'avenir". Le Comité travaille au bon fonctionnement des services et s'intéresse tout particulièrement à l'aspect international du contrôle.

15. *Divers*

M. Lipszyc confirme qu'il suit des cours de néerlandais chaque semaine et qu'il met tout en œuvre pour améliorer sa connaissance du néerlandais.

III. — RÉPLIQUES

Plusieurs membres insistent pour que le Comité R fournisse un tableau de suivi des recommandations sous la forme d'un document de travail dynamique que les membres de la commission puissent éventuellement consulter sur une plate-forme en ligne. Ils souhaiteraient également obtenir un relevé des rapports d'enquêtes qui seront envoyés à la commission dans les prochaines semaines.

Un membre déplore la lenteur des enquêtes de contrôle du Comité R. La commission doit attendre des mois

Gelet op de door het Beroepsorgaan behandelde dossiers, heeft het Comité I – net zoals sommige leden – twijfels over de goede werking van de NVO.

13. *Databanken*

De databanken moeten het Comité I in staat stellen zich ervan te vergewissen dat er wel degelijk een follow-up gebeurt van de inmiddels vrijgelaten personen die gevangen werden gezet wegens terrorisme.

De drie bestaande databanken hebben onderling verschillende doelstellingen.

De Ministerraad heeft onlangs een koninklijk besluit goedgekeurd dat strekt tot uitbreiding van de OCAD-databank waarin de wegens terrorisme veroordeelde personen zijn opgenomen.

Het Comité I werd aangezocht een advies uit te brengen over het gebruik van de Kruispuntbank Veiligheid.

14. *De in 2019 ondervonden problemen*

Het Comité I maakt er een erezaak van toe te zien op de goede werking van de ADIV en begeleidt de bevoegde generaals in dat verband.

Het Comité I bestaat 25 jaar en moet evolueren. Terzake verwijst de heer Lipszyc naar de toekomstvisie die hij op papier heeft gezet. Het Comité ijvert voor een goede werking van de diensten; zijn belangstelling gaat inzonderheid uit naar het internationale aspect van het toezicht.

15. *Varia*

De heer Lipszyc bevestigt dat hij elke week lessen Nederlands volgt en alles in het werk stelt om zijn kennis van het Nederlands te verbeteren.

III. — REPLIEKEN

Meerdere leden dringen erop aan dat het Comité I een follow-up-tabel van de aanbevelingen zou bezorgen, in de vorm van een dynamisch werkdocument dat de commissieleden eventueel via een onlineplatform kunnen raadplegen. Tevens willen zij een overzicht van de onderzoeksverslagen die de komende weken aan de commissie zullen worden bezorgd.

Een lid betreurt dat de toezichtonderzoeken van het Comité I traag vorderen. De commissie moet maanden

avant d'obtenir des informations sur un événement qui a fait l'actualité. Ce décalage est gênant. Ainsi, en ce qui concerne le Rwanda, le MOU date d'octobre 2016. Est-ce si difficile d'obtenir une réponse aux deux questions suivantes: y a-t-il eu un accord préalable avec les services rwandais et y a-t-il eu une analyse des risques?

Ce MOU ayant échappé à la vigilance du Comité R, ne serait-il pas opportun qu'il fasse un screening de tous les MOU sur base de ces questions (analyse des risques, accord préalable du ministre, pertinence par rapport aux intérêts de sécurité de la Belgique)?

En conclusion, *le président* déclare qu'il lira avec beaucoup d'intérêt l'avis du Comité R sur l'exécution des recommandations de la commission d'enquête sur les attentats et, en particulier celle sur la banque carrefour.

VI. — DÉCISION DE LA COMMISSION

La commission prend acte du rapport d'activités 2018 du Comité R.

Le rapporteur,

Peter BUYSROGGE

Le président,

Patrick DEWAELE

wachten alvorens informatie over een actuele gebeurtenis te krijgen. Die vertraging is hinderlijk. Inzake Rwanda dateert het *MOU* bijvoorbeeld van oktober 2016. Is het zo moeilijk een antwoord te krijgen op twee vragen, met name of er een voorafgaand akkoord was met de Rwandese diensten, alsook of een risicoanalyse werd uitgevoerd.

Dat *MOU* is onder de radar van het Comité I gebleven. Ware het derhalve niet wenselijk dat het Comité I alle MOU's op basis van die parameters (risicoanalyse, voorafgaand akkoord van de minister, relevantie voor de veiligheid van België) zou screenen?

Tot besluit verklaart *de voorzitter* dat hij het advies van het Comité I aangaande de tenuitvoerlegging van de door de onderzoekscommissie "Terroristische aanslagen" geformuleerde aanbevelingen met veel belangstelling zal lezen, in het bijzonder de aanbeveling aangaande de Kruispuntbank.

VI. — BESLISSING VAN DE COMMISSIE

De commissie neemt acte van het Activiteitenverslag 2018 van het Comité I.

De rapporteur,

Peter BUYSROGGE

De voorzitter,

Patrick DEWAELE